

Akademické knižnice a informačné vzdelávanie používateľov

Džuganová, Daniela - Bellérová, Beáta - Kadnárová, Mária

**Univerzitná knižnica UPJŠ v Košiciach - Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre -
Ústredná knižnica Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave**

Úvod

Vzdelávanie je proces odovzdávania, ale predovšetkým prijímania znalostí, ktorého primárnym cieľom je zdieľanie kultúrnych hodnôt medzi generáciami. Tento proces sa začína od narodenia človeka a pokračuje v podstate celý život. Školské vzdelávanie je podstatnou, formalizovanou a inštitucionalizovanou súčasťou tohto dlhodobého procesu.

Integračné a globalizačné procesy na úrovni európskej i celosvetovej v oblasti pracovného trhu smerujú k tesnejšej spolupráci medzi vzdelávacími inštitúciami, k výmenám študentov i koordinácii učebných plánov. Tento trend je mimoriadne silný hlavne na úrovni vysokých škôl. V Európe už niekoľko rokov prebieha tzv. Bolonský proces, ktorého cieľom je dosiahnutie určitej štandardizácie vysokoškolského vzdelávania z hľadiska jeho štruktúry (bakalárske, magisterské študijné programy), technológie (kreditový systém) i obsahu (spoločné programy viacerých univerzít) tak, aby sa maximálne uľahčila mobilita študentov v rámci vytváranej sféry európskeho vysokoškolského vzdelávania. V takomto prostredí pracujú aj akademické knižnice, ktoré si čoraz viac uvedomujú, že nielen absolventi stredných škôl, ale ani študenti vysokých škôl a často aj ich odborní zamestnanci nevedia pracovať s informáciami, nevedia zadefinovať svoje požiadavky, nevedia kriticky hodnotiť získané informácie. Paradoxné pritom je, že v súčasnosti čoraz viac hovoríme o nástupe éry informačnej a znalostnej spoločnosti.

V Správe o vzdelávacej politike (2005, nestr.) sa o. i. uvádza, že „kritickým a tradičným problémom slovenského školstva doloženým už z 80 - tych rokov je nedostatočná spôsobilosť študentov aplikovať vedomosti nadobúdané v škole pri riešení konkrétnych problémov.“ Podľa PISA - opakovaného testovania 15 ročných v oblasti matematiky, prírodných vied, čítania, riešenia problémov (kritického myslenia) boli výsledky slovenských študentov v skupine „Riešenie problémov“ pod priemerom OECD. Všetky formy vzdelávania by sa pritom mali viazať na pracovné metódy rozvíjajúce schopnosti jednotlivca vyhľadávať informácie a získavať vedomosti aktívne a nezávisle.

Vedomostná spoločnosť a informačná gramotnosť

Do popredia vystupuje pojem a zároveň komplex schopností informačnej gramotnosti (ďalej len IG), ktoré jednoznačne determinujú informačné správanie súčasného človeka. Informačnú gramotnosť

možno zjednodušene charakterizovať ako schopnosť jednotlivca identifikovať, vyhľadať, hodnotiť a používať informácie. *Je jedným zo základných aspektov civilizačnej gramotnosti súčasného človeka a súvisí s požiadavkami súčasnej modernej spoločnosti, ktorá je vyšpecifikovaná ako informačná spoločnosť.*

V knižniciach často chápeme pojem *informačnej gramotnosti* v užšom kontexte, ale v skutočnosti má širší rámec. Podľa materiálu Americkej asociácie akademických a vedeckých knižníc (ACRL) *A Progress Report on Information Literacy* (1998) „Informačne gramotní ľudia sú pripravení na efektívne rozhodovanie, slobodu výberu a plnú účasť v demokratickej spoločnosti“. Takéto chápanie presahuje rámec knižničnej práce a naznačuje, že otázky zvyšovania informačnej gramotnosti bezprostredne súvisia so systémom vzdelávania. Jednou z podmienok úspechu v tejto oblasti je (ako už bolo naznačené) reštrukturalizácia procesu vzdelávania.

Na Slovensku existuje niekoľko oficiálnych dokumentov venovaných informatizácii a znalostnej spoločnosti (Stratégia informatizácie spoločnosti a Akčný plán stratégie informatizácie spoločnosti v podmienkach SR; Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010; Informácie pre všetkých; Projekt Globálnej informačnej spoločnosti a i.). Takmer všetky hovoria o informačno-komunikačných technológiách (ďalej IKT) a IKT gramotnosti, digitálnej gramotnosti, IT, resp. IKT vzdelávaní. IG sa nezaoberajú vôbec. Ak sa aj mimo knihovníctva používa termín IG, spravidla sa zamieňa s IKT.

Akčný plán stratégie informatizácie spoločnosti v podmienkach SR v časti Vzdelávanie a zamestnanosť, o. i. uvádza: „Úlohou moderného vzdelávacieho procesu je zabezpečiť, aby prakticky každý občan bol informačne gramotný, mal prístup k internetu a pociťoval výhody informačnej spoločnosti“. Je to však uvedené v kapitole 4 Podpora využívania informačných a komunikačných technológií vo vyučovacom procese.

Akokoľvek je v oficiálnych dokumentoch nazvaný súbor schopností a zručností smerujúci k informačne gramotnému jednotlivcovi, je zrejmé, že sa bezprostredne dotýka práce knižníc. Jeden z problémov je i v tom, že túto skutočnosť si knižnice uvedomujú oveľa viac, ako ich zriaďovatelia či orgány štátnej správy a samosprávy. J. Steinerová (2006) považuje za hlavný problém informačnej gramotnosti na Slovensku (okrem iného) nedostatok jasne definovanej vízie a nedostatok koordinácie. Práve riešenie týchto dvoch okruhov problémov sa stalo predmetom záujmu *Slovenskej asociácie knižníc* (ďalej len SAK) ktorá, podobne ako ďalšie knihovnícke asociácie a združenia vo svete, rieši a podporuje informačné vzdelávanie a zvyšovanie informačnej gramotnosti používateľov knižníc.

Informačné vzdelávanie

Jedným z nástrojov na zvyšovanie informačnej gramotnosti študentov vysokých škôl je **systematické informačné vzdelávanie**. Na Slovensku a v ďalších európskych krajinách, ako napr. Poľsko, Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, Slovinsko má informačné vzdelávanie vo vysokoškolských knižniciach dlhoročnú tradíciu. Podobne ako u nás, aj tu knižnice využívajú rôzne formy – návštevy v knižnici, kurzy, v ojedinelých prípadoch samostatné predmety s kreditmi, informačné vzdelávanie ako súčasť odborných predmetov. V Poľsku a Maďarsku napr. ponúkajú aj e-kurzy, v Maďarsku dokonca aj v nemčine a angličtine. Ani v jednej z týchto krajín neexistuje žiadny oficiálny dokument, určujúci rámec/obsah a metódy informačného vzdelávania. Na jednej strane chýba integrovaný systém, ktorý by zastrešoval všetky aktivity/ formy a oblasti vzdelávania v oblasti zvyšovania IG, na strane druhej silnie pociť žitne dôležitej IG v informačnej spoločnosti.

V USA boli v roku 2000 prijaté Information Literacy Competency Standards for Higher Education - Štandardy informačnej gramotnosti pre vysokoškolské vzdelávanie. Ich návrh vznikol v rámci Association of College and Research Libraries (ACRL), ktorá je organizačnou súčasťou American Library Association (ALA). Preto sú všeobecne známe ako ALA štandardy. Štandardy sú „rámcom pre hodnotenie informačne gramotného jednotlivca.“ Zdôrazňujú potrebu systematického procesu, v ktorom sú zainteresovaní rovnako pedagógovia ako knihovníci. Pozostávajú z 5 štandardov a 22 ukazovateľov (indikátorov) výkonu. Možno v nich identifikovať nielen vedomosti a zručnosti súvisiace s vyhľadávaním a spracovaním informácií, ale aj so základmi vedecko-výskumnej práce, práce s odborným textom, kritickým myslením, odborným publikovaním a vedeckou komunikáciou. Pojem „získavanie informácií“ je v nich chápaný v širšom zmysle – nielen ako informácie získané z informačného prameňa (článku, monografie,...) ale aj prostredníctvom vlastného výskumu.

ACRL realizuje aj každoročný program pre knihovníkov – prípravu na učenie IG, podporuje tiež regionálne aktivity v tejto oblasti

V Austrálii Council of Australian University Libraries (CAUL) prijal austrálske štandardy IG. Sú založené na štandardoch ALA, avšak majú niektoré výrazné odlišnosti. Osobitne významné je, že sa v nich nehovorí o informačne gramotnom študentovi, ale o informačne gramotnom jednotlivcovi. Napr. v štandarde 7 je uvedené: „Informačne vzdelaný jednotlivec si uvedomuje, že celoživotné vzdelávanie a aktívne občianstvo si vyžaduje informačnú gramotnosť“ (Information Literacy Standards, 2001, s. 19).

Vo Veľkej Británii SCOUNL – Society for College, National and University Libraries vytvoril model pre IG, ktorý identifikuje 7 hlavných prvkov:

- schopnosť uvedomiť si potrebu informácií;
- schopnosť rozlíšiť spôsoby, akými možno prekonať nedostatok informácií;
- schopnosť vytvoriť stratégiu pre nájdenie informácie;
- schopnosť nájsť a získať informácie;
- schopnosť porovnať a hodnotiť informácie získané z rozličných zdrojov;
- schopnosť organizovať, aplikovať a komunikovať informácie iným (ľuďom) spôsobom vhodným k situácii. (Podľa Information Skills for Higher Education, 1999)

TFPL (britská komerčná firma poskytujúca profesionálne služby pre spoločnosti orientované na znalosti, informácie, knižnice, manažment obsahu a pod.) definovala okruh zručností pre manažment poznatkov (knowledge management). Podľa jej záverov (Skills for Knowledge Management, 1999) zamestnanec knižnice, či príbuznej organizácie musí byť informačne gramotný. Musí byť schopný nájsť, hodnotiť a použiť informáciu, čo si vyžaduje nasledovné zručnosti:

- prijať odstupňovaný (štruktúrovaný) prístup k definovaniu otázky;
- navigovať informačné zdroje;
- hodnotiť relevanciu, spoľahlivosť a kvalitu získanej informácie;
- filtrovať nerelevantné a zbytočné informácie;
- syntetizovať a aplikovať v rozhodovacom procese;
- vytvárať závery a argumentovať.

V Českej republike AKVŠ (Asociace knihoven vysokých škol) prijala v roku 2002 „Standards informační gramotnosti vysokoškolského studenta“. Tieto štandardy, ustanovujúce znalosti, schopnosti a zručnosti informačne gramotného vysokoškolského študenta, sa týkajú iba jeho štúdia a odbornej práce v odbore. V tomto zmysle informačne gramotný vysokoškolský študent:

- je schopný porozumieť odborným textom svojho študijného odboru...
- pozná a sleduje kľúčové informačné zdroje svojho študijného odboru...
- využíva pramene numerických a technických informácií...
- ovláda materinský jazyk a dokáže sa v ňom slovne a písomne vyjadrovať...
- používa bežne dostupné informačné a komunikačné technológie...

Akademické knižnice v SR a informačné vzdelávanie

Sekcia akademických knižníc SAK uskutočnila vo februári 2006 orientačný prieskum zameraný na kompetencie AK v oblasti informačného vzdelávania a jeho realizačných foriem. Výsledky prieskumu boli čiastočne prezentované v máji 2006 na seminári AK v Žiline. Elektronický prieskum realizovala Slovenská pedagogická knižnica ako metodické centrum pre AK v prostredí diskusnej skupiny AK. Z oslovených 20 verejných a 3 štátnych VŠ, v rámci ktorých pôsobí 37 AK, zaslalo naspäť anketové lístky 18 AK (na úrovni univerzitná knižnica, fakultné knižnice), čo predstavuje takmer 50% návratnosť. Z hľadiska profilácie AK išlo väčšinou o AK zamerané na humanitné a prírodné vedy, technika bola zastúpená len 2 knižnicami.

Desať anketových otázok sa zameralo na zistenie existencie prepracovaných programov informačného vzdelávania (ďalej len IV), ktoré by boli schválené na úrovni vedenia univerzity/fakulty, orientácie na konkrétne formy štúdia, rozsah, formy a obsahové zameranie realizovanej IV. Prieskum sa týkal aj zistení nakoľko sa IV dotýka i špeciálnej skupiny používateľov, ktorou sú vysokoškolskí pedagógovia. Záver prieskumu bol venovaný otázke personálneho zabezpečenia IV, t.j. ktorí zamestnanci knižníc zabezpečujú jednotlivé formy IV a ako sú zaradení v rámci personálnej štruktúry knižnice.

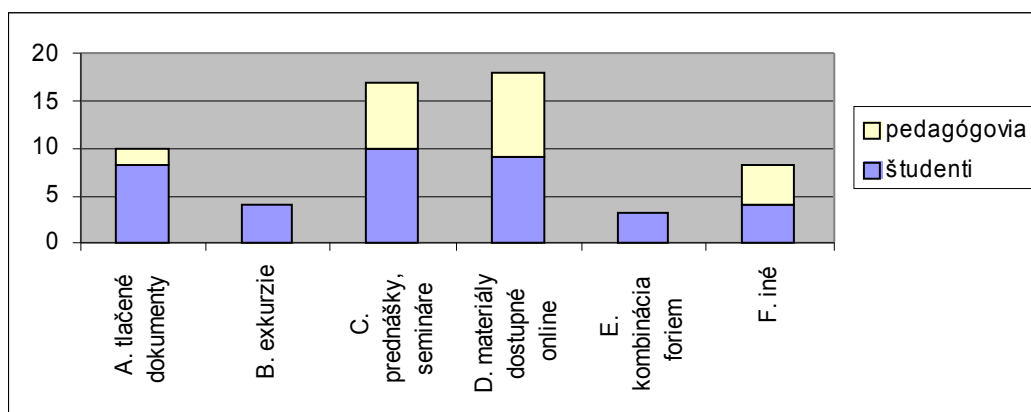
Napriek tomu, že išlo o prvý a stručný prieskum týkajúci problematiky informačného vzdelávania, výsledky potvrdili takmer všetky „očakávané zistenia“.

Prieskum potvrdil, že v prostredí AK v SR (až na 3 knižnice: UK UPJŠ, UK VŠMU a SEK pri EU v Ba) absentujú prepracované programy resp. koncepcie IV akceptované na úrovni vedenia univerzít/fakúlt; okrem SEK pri EU nemá žiadna knižnica oficiálne schválený program IV. Vedomie dôležitosti koncepčného prístupu k programu IV vyjadrujú tvrdenia 8 AK, ktoré takéto materiály pripravujú. Niektoré AK uvádzajú, že sa informačné vzdelávanie realizuje v rámci predmetov ako „Úvod do štúdia“, „Informatika“ príp. „Využitie knižnice a metódy výskumu“ a pod., ktoré sú však väčšinou zabezpečované pedagógmi, v rozličnej miere spolupráce s príslušnou AK. Sprievodným javom takto realizovaného IV je aj rozdielnosť obsahu, týkajúceho sa súčasných trendov v oblasti elektronických informačných zdrojov a v poskytovaných knižnično-informačných službách, čo je silne determinované úrovňou znalostí a osobných skúseností vyučujúceho. Problémom sa tu javí nadväznosť na predchádzajúce formy informačnej výchovy, ktoré sa realizujú na stredných a základných školách.

Rozsah stupňov a foriem štúdia, pre ktoré knižnice zabezpečujú informačné vzdelávanie nie je jednotný. Najviac vynechávanou je externá forma štúdia (27,7% AK), čo zrejme vyplýva z časového harmonogramu tohto typu štúdia a viac menej individuálneho prístupu k externým študentom.

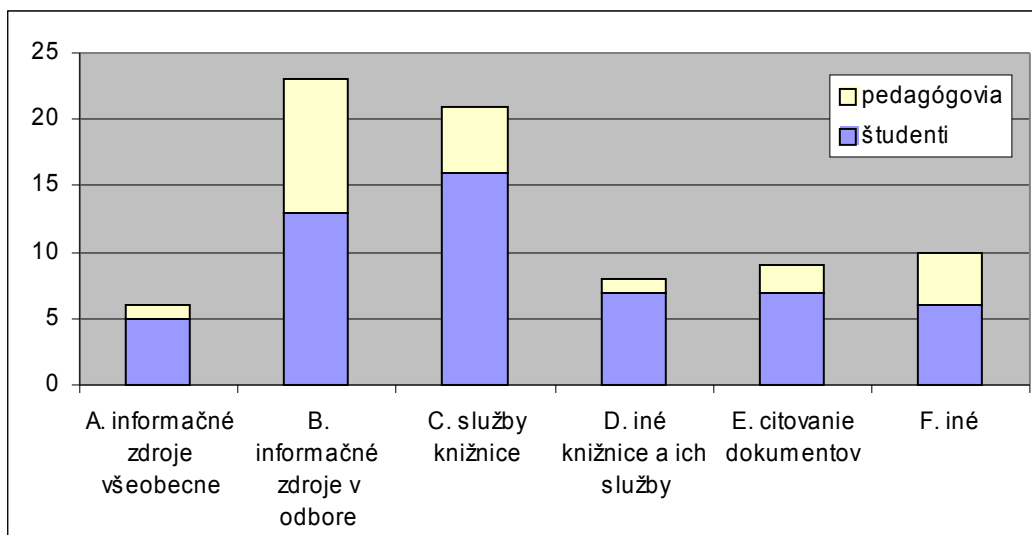
Nejasnosť informačných potrieb bakalárskeho štúdia na niektorých VŠ spôsobuje, že v oblasti IV tento okruh študentov absentuje. Osobitný postoj majú AK v prípade doktorandského štúdia, pre ktoré realizujú semináre týkajúce sa práce s citáciami (napr. SIPK v Nitre, UK UPJŠ v Košiciach, ÚK UMB v Banskej Bystrici). Vyplýva to jednak zo samotných podmienok doktorandského štúdia, z vedecko-výskumných a pedagogických aktivít realizovaných doktorandmi, ako aj zo skutočnosti, že práve táto skupina používateľov má jasne definované informačné požiadavky a je vo využívaní služieb mimoriadne aktívna. Úroveň poskytovania IV sa vo väčšine AK (72,2%) dotýka celej vysokej školy (univerzity/fakulty) a popritom sa vykonávajú rôzne podujatia i selektívne na požiadanie jednotlivých organizačných zložiek (napr. katedier) konkrétnej VŠ.

Rozmanitosť realizačných foriem IV (*graf č. 1*) dáva tušiť, že AK majú záujem na jej čo najkomplexnejšej a obsahovo i formálne atraktívnej podobe, s cieľom dosiahnuť primeranú úroveň IG svojich používateľov. Medzi preferované formy patrí predovšetkým vydávanie tlačených dokumentov, používateľských príručiek a manuálov, ktoré sú sprístupňované i na webových stránkach AK spolu s prednáškami a seminármi.



Graf.č.1: Realizačné formy IV v AK

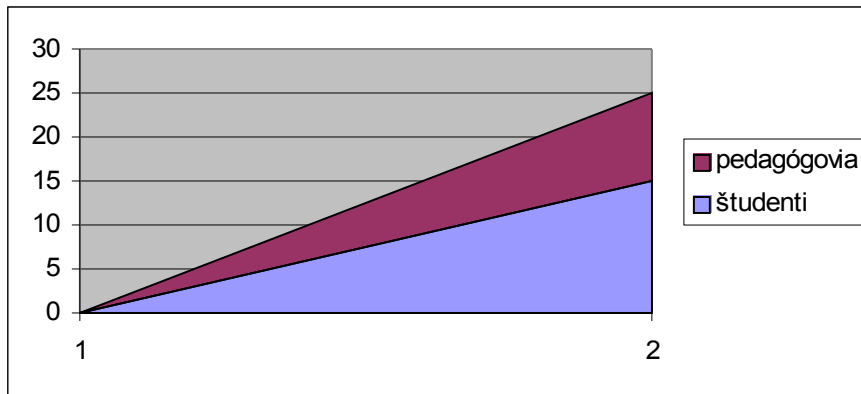
Z obsahového hľadiska sú podujatia IV pre študentov zamerané predovšetkým na zdroje informácií v odbore, služby domovskej AK (100%), oblasť práce s citáciami a publikačnými aktivitami, menej často na iné knižnice a ich služby, príp. na zdroje informácií všeobecne. Práve tieto tzv. všeobecné zdroje informácií a fungovanie knižničného systému v SR by mohli byť súčasťou jednotného základného modulu IV pre AK.



Graf č.2: Obsahové zameranie podujatí IV v AK

Z uvedeného vyplýva, že AK realizujúce určité formy IV sa usilujú o dosiahnutie takej úrovne IG, ktorá by študentovi umožnila základnú orientáciu v existujúcich a poskytovaných knižnično-informačných službách, získanie všeobecného rozhľadu v odbore (prostredníctvom dostupných informačných zdrojov), získanie základných zručností potrebných k vyhľadávaniu cieľových informácií v prostredí digitálnych technológií (základy rešeršnej stratégie) a kvalitatívnemu hodnoteniu získaných informácií (prostredie licencovaných informačných zdrojov) a ich konečnému prezentovaniu vo forme kvalifikačných prác (bakalárske, diplomové, rigorózne a habilitačné práce).

Osobitnou časťou IV sú podujatia orientované na samotných pedagógov vysokých škôl. Z odpovedí zúčastnených AK vyplynulo, že prevažná časť knižníc - 10 AK (graf č. 3) orientuje časť svojich aktivít i na pedagógov, čo súvisí predovšetkým s faktom, že v prostredí AK sa v súčasnosti sprístupňuje relatívne veľký objem elektronických informačných zdrojov, ktoré sú určené práve na využitie vo vedecko-výskumnej i pedagogickej činnosti VŠ.



Graf č.3: Poskytovanie IV v AK

Realizačnými formami boli najčastejšie prezentácie elektronických informačných zdrojov, veľká časť podujatí bola venovaná publikačnej činnosti pedagógov (práca s bázami publikačnej činnosti, citačné rešerše a pod.) Špecifikom týchto podujatí je, že boli zväčša realizované na požiadanie pre vybraný okruh účastníkov (zasadania kolégií, katedrové schôdze, knižničné rady a pod.). Prostredie moderných knižnično-informačných systémov, online katalógov s podporou online výpožičiek, množstvo elektronických dokumentov obsiahnutých v informačných zdrojoch vytvára v AK podmienky na ich transformáciu na moderné informačné centrá zabezpečujúce informačné potreby moderného vysokoškolského štúdia. Dovoľujeme si tvrdiť, že niekedy predbiehajú realizovanú práve prebiehajúcu transformáciu klasických vyučovacích metód a techník. Ukazuje sa, že aj toto je jedným z dôvodov pre aktívnejšie zapájanie AK do vysokoškolského vzdelávania a ďalších aktivít VŠ.

Posledná otázka prieskumu, ktorá sa týkala personálneho zabezpečenia IV poukázala na najslabšie miesto tejto činnosti. Z odpovedí jednoznačne vyplynulo, že IV by mala byť zabezpečovaná vysokoškolsky vzdelaným knihovníkom vo funkcii systémový knihovník, informačný špecialista, príp. konzultant (75% AK). Vo väčšine AK nie sú vytvorené podmienky na samostatné miesta pre takýto typ a preto je táto činnosť zabezpečovaná v rámci kumulácie činností na rôznych pracovných miestach (riaditeľ/vedúci knižnice, pracovníci bibliograficko-informačných oddelení, správcovia KIS systémov, pracovníci študovní, požičovne, príp. metodik.) Nie je zrejme reálne očakávať, že v blízkej budúcnosti sa situácia dramaticky zmení. Uvítali by sme však podmienky na vytvorenie takéhoto samostatného pracovného miesta AK, pretože počet realizovaných informačno-vzdelávacích podujatí rastie, zvyšuje sa význam IG študentov a pedagógov VŠ, narastá tlak vyplývajúci z rozvoja informačných technológií. Tieto skutočnosti smerujú k zmenám, ktoré ovplyvňujú činnosť každej AK na Slovensku. Avšak ani táto neutešená situácia nebráni AK v ich pripravenosti na samostatné a plnohodnotné pôsobenie pri zabezpečovaní informačného vzdelávania a informačnej gramotnosti svojich používateľov.

Projekt Informačná gramotnosť používateľov akademických knižníc (IGPAK)

Sekcia akademických knižníc SAK sa snaží systematicky riešiť problematiku informačného vzdelávania v AK. V rámci sekcie vznikla ad hoc pracovná skupina, ktorá iniciovala projekt *IGPAK* a v rámci neho prieskum informačnej gramotnosti používateľov akademických knižníc. Oslovených bolo 22 AK a zapojilo sa doň 14 knižníc, čo predstavuje cca 1 400 respondentov. Na základe dohody medzi SAK a AKVŠ ČR sa využil dotazník, ktorý spracovali českí kolegovia. Odpovede respondentov budú vyhodnotené renomovanými odborníkmi - sociológmi. Výsledky budú podkladom pre ďalší postup v tejto oblasti. Použitie spoločného dotazníka umožní i explicitné vzájomné porovnanie existujúceho stavu IG vysokoškolských študentov v ČR a SR.

Ako už bolo zmienené, informačné vzdelávanie je zložitý proces, na ktorom by sa mali podieľať v podstate všetky zložky vzdelávania – školského aj mimoškolského. Preto je definovanie hlavných úloh mimoriadne zložitá

Pokiaľ ide o prostredie vysokých škôl, bolo by vhodné v najbližšom období pripraviť a postupne začať realizovať Program zvyšovania informačnej gramotnosti (študentov/pedagógov) na slovenských vysokých školách, ktorý by mal definovať ciele, týkajúce sa nielen knižníc ale vysokých škôl ako takých a navrhnúť postupy na ich dosiahnutie. V konečnom dôsledku ide však o úlohu, ktorá presahuje možnosti knižníc či profesionálnych združení.

V rámci projektu IGPAK by sa mala pozornosť venovať najmä:

- analýze stavu IG na slovenských vysokých školách;
- návrhu vhodného modelu IV;
- posúdiť pripravenosť AK pre IV;
- návrhu prípravy knihovníkov AK pre IV.

Pri úvahách o potrebe riešenia problému IG na vysokých školách sa vynárajú mnohé otázky. Pri presadzovaní výsledkov projektu IGPAK do praxe akademických knižníc je možné vychádzať zo skúseností SAK získaných pri tvorbe smernice o bibliografickej registrácii a kategorizácii publikačnej činnosti a ohlasov č. 13/2005-R. Jej záväzný charakter (na úrovni rezortu) pomáha vytvárať zjednocujúce podmienky pre jednu z najdôležitejších úloh AK definovaných v zákone o VŠ. V súčasnosti všeobecne uznávaná dôležitosť IG by mohla byť dôvodom na rovnaký postup pri definovaní obsahu a cieľov IG vysokoškolských študentov a zabezpečení jej realizácie v prostredí akademických knižníc. Na druhej strane, skôr než pristúpime k takémuto návrhu, treba dôkladne

zvážiť možnosti a podmienky AK. Aj odpovede na otázky, či je vhodné prevziať niektoré z existujúcich štandardov IG, vypracovať si vlastné alebo ponechať to na jednotlivých knižniciach, ako sa AK s problémom vysporiadajú vo svojich vlastných podmienkach, sa zatiaľ iba hľadajú.

Záver

Schopnosť poskytnúť študentom vzdelanie zodpovedajúce aktuálnym požiadavkám je jedným z najdôležitejších kritérií hodnotenia kvality jednotlivých vysokých škôl. S tým súvisí tiež otázka akreditácií nových odborov a obnovovania akreditácií fungujúcich odborov. Študijný program každého odboru by mal obsahovať čo najširšiu škálu prvkov informačného vzdelávania.

Napriek všetkým doterajším aktivitám v oblasti informačného vzdelávania AK existujú v tejto oblasti na slovenských VŠ veľké problémy a nedostatky.

Za najzávažnejšie a najťažšie prekonateľné prekážky možno považovať:

- nízku mieru uvedomenia si potreby zvyšovania IG zo strany VŠ;
- malú alebo takmer žiadnu podporu vzdelávacích aktivít realizovaných akademickými knižnicami zo strany vedenia VŠ a veľkej časti vyučujúcich;
- zlé postavenie niektorých AK v rámci VŠ;
- nedostatočné personálne obsadenie AK.
- Ďalšími, už ľahšie prekonateľnými problémami sa javia:
- nedostatok odporúčaní, štandardov a materiálov metodického charakteru;
- takmer minimálne možnosti ďalšieho vzdelávania knihovníkov v tejto oblasti;
- slabé materiálne vybavenie (učebne, počítače, prezentačná technika, príprava výukových materiálov).

Množstvo existujúcich grantových programov však dáva knižniciam či vysokým školám možnosť čerpať finančné zdroje práve pre tento účel.

Problematika informačnej gramotnosti, ako už bolo niekoľkokrát povedané, presahuje rámec knižníc a ich aktivít. Sú to však práve knižnice, ktoré si problém jasne uvedomujú a mali by o ňom hovoriť nielen na knižničných podujatiach, ale aj mimo nich. V širšom rámci treba využiť najmä možnosti profesijných združení, ako sú SAK a SSK na prezentáciu tohto problému na celospoločenskej úrovni.

Literatúra:

1. Dombrovská, M. – Landová, H. –Tichá, L. 2004. Informační gramotnost – teorie a praxe v ČR. In *Národní knihovna: Knihovnická revue*, roč. 15, 2004, č.1 2004. s. 7-18. [cit. 01. 03. 07]. Dostupné na internete: <<http://full.nkp.cz/nkkr/NKKR0401/0401007.html>>.
2. Hrdináková, E. – Sakálová, E. 2006. Problémy čitateľskej a informačnej gramotnosti detí: východiská, problémy a hypotézy výskumu. In *Information Use in Information Society: zborník z medzinárodnej konferencie, ktorá sa konala v Bratislave v dňoch 10. –11. októbra 2006 v Bratislave*. Bratislava : Centrum VTI SR. 2006. s. 97-108. [cit. 01.03.07]. Dostupné na internete: <<http://old-kkiv.fphil.uniba.sk/viis/VIISzbornikkomplet.pdf>>.
3. Information Literacy Competency Standards for Higher Education. 2000. Chicago : ALA, 2000. [cit. 01. 03.07]. Dostupné na internete: <<http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/standards.pdf>>.
4. Information Literacy Standards. 2001. Canberra : Council of Australian University Librarians. 2001. 22 s. [cit. 01. 03.07]. Dostupné na internete: <<http://www.caul.edu.au/caul-doc/InfoLitStandards2001.doc>>.
5. Information Skills in Higher Education. 1999. Sconul, 1999. [cit. 01. 03.07]. Dostupné na internete: <http://www.sconul.ac.uk/groups/information_literacy/papers/Seven_pillars2.pdf>.
6. A Progress Report on Information Literacy. 1998. An Update on the American Library Association Presidential Committee on Information Literacy : Final Report. ACRL, 1998. [cit. 01. 03. 07]. Dostupné na internete: <<http://www.ala.org/ala/acrl/acrlpubs/whitepapers/progressreport.htm>>.
7. Skills for Knowledge Management. 1999. TFPL. 1999. [cit. 01. 03.07]. Dostupné na internete: <http://skat.ihmc.us/servlet/SBReadResourceServlet?rid=1040141543454_1508283471_568>.
8. Správa o vzdelávacej politike. 2005. Národná správa o napĺňaní cieľov pracovného programu Európskej komisie „Vzdelávanie a odborná príprava 2010. Bratislava : MŠ SR. 2005. nest. http://www.minedu.sk/EI/LSAV/ND/200504_narodna_sprava_o_vzdelavacej_politike.doc
9. Steinerová, Jela. 2006. Information Literacy in the Slovak Republic : situation. In *UNESCO-CEI Workshop on Information Literacy Initiatives for Central and South East European Countries ICPE, Ljubljana, Slovenia, March 27-28, 2006*. [cit. 01. 03.07]. Dostupné na internete: <<http://www.coil-ll.si>>.
10. Stratégia informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a akčný plán. 2003. [cit. 01. 03.07]. Dostupné na internete:

<http://www.minedu.sk/VS/IT/SISR/Strategia_informatizacie_spolocnosti.doc>.

11. Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010. 2005. Akčné plány : Materiál z rokovania vlády SR. [cit. 01. 03. 07]. Dostupné na internete:

<<http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/78E1018474DCCB25C1257038003E2E62?OpenDocument>>

12. Šušol, J. - Hrdináková, E. – Rankov, P. 2005. Informačné a komunikačné technológie. Bratislava: Stimul. 2005. 153 s. – ISBN 80-88982-97-9.

13. Turek, I. 2002. Informačná gramotnosť. In *Technológia vzdelávania*, roč. 10, 2002, č.4, s. 3-9.

14. Webber, S. – Johnston, B. 2003. Information Literacy : Standards and Statements. [cit. 21. 04. 06]. Dostupné na internete: <<http://dis.shef.ac.uk/literacy/standards.htm>>.

15. <http://www.caul.edu.au/caul-doc/InfoLitStandards2001.doc>